

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

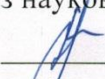
ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ
« 08 » 02 2024 р.

УЗГОДЖЕНО

В. о. проректора
з науково-педагогічної роботи

НаталіяГУК
« 08 » 02 2024 р.

ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
за спеціальністю 231 Соціальна робота
(Освітня програма «Соціальна робота»)

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету медичних технологій
діагностики та реабілітації
від «22» січня 2024 р., протокол № 6

Голова вченої ради (Ольга ВОРОНКОВА)

Дніпро
2024

Укладачі програми:

1. Борисова Ю., доцент кафедри соціології, соціальної роботи, публічного управління та адміністрування.
2. Кримчак Л., доцент кафедри соціології, соціальної роботи, публічного управління та адміністрування.
3. Павленко О., професор кафедри соціології, соціальної роботи, публічного управління та адміністрування.
4. Солнишкіна А., доцент кафедри соціології, соціальної роботи, публічного управління та адміністрування.

Програма ухвалена на засіданні кафедри: соціології, соціальної роботи, публічного управління та адміністрування
від «18» січня 2024 р., протокол №5

Завідувач кафедри (Вадим НІКОЛЕНКО)

та на засіданні науково-методичної ради факультету медичних технологій
діагностики та реабілітації від «19» січня 2024 р., протокол №6

Голова (Людмила КРИМЧАК)

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Програма складається з розділів, у яких представлено нормативні дисципліни, що охоплюють головний зміст теоретичних і практичних аспектів підготовки бакалаврів з соціальної роботи – здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (IV курс, денна форма навчання).

Бакалавр має знати: історичні форми допомоги й взаємодопомоги в найдавніших спільнотах та стародавньому світі, основні напрями соціальної допомоги у період Середньовіччя та Нового Часу, становлення соціальної роботи як окремого виду професійної діяльності, формування сучасної системи соціального забезпечення та соціальної роботи; актуальні проблеми соціальної сфери; функції, основні форми та напрями реалізації соціальної політики, соціального захисту людини в Україні; методи та принципи організації спеціалізованих служб; застосування теоретично-методичних знань у соціальній роботі з різними цільовими групами і категоріями клієнтів, методів та принципів проведення аудиту та інспектування соціальних служб; основні концепції різних моделей соціальної роботи; підходи до аналізу соціальної інформації.

Бакалавр має уміти: аналізувати та прогнозувати складні соціальні проблеми, правильно застосовувати набуті знання про сутність механізмів соціального захисту та соціальної допомоги в Україні, з організації соціальних служб, здійснювати соціальний аудит та інспектування, послуговуватися знаннями з теорії соціальної роботи на практиці.

Загалом Атестаційний екзаме́н передбачає перевірку здатності випускника до реалізації мети та ПРН, на досягнення яких й спрямовано впровадження освітньо-професійної програми «Соціальна робота» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота.

Програма Атестаційного екзаме́ну за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота (Освітня програма – Соціальна робота) містить питання з таких *обов'язкових* компонентів циклів загальної та професійної підготовки бакалавра:

1. Теорія соціальної роботи.
2. Система організації соціальних служб.
3. Соціальна політика.
4. Історія соціальної роботи.
5. Соціальний аудит та інспектування.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ОЦІНЮЄТЬСЯ ВСТУПНИК

1. Навчальна дисципліна № 1 «Теорія соціальної роботи».

1. Загальні принципи методології системного підходу.
2. Особливості соціальних систем як об'єкту застосування системного підходу.
3. Базисні системи, що функціонують в соціальній роботі: система агента змін, система мети, система клієнта, система дії.
4. Теоретичні засади екологічної моделі соціальної роботи; інструменти діагностики фахівцем із соціальної роботи ресурсів сім'ї і соціального середовища.
5. Ідейні витоки та ключові акценти соціально-радикальної моделі соціальної роботи.
6. Види послуг та заходів, що здійснюються у межах радикального підходу в соціальній роботі.
7. Використання у соціальній роботі теорії ролей. Транзактний аналіз і концепція життєвого сценарію.
8. Психодинамічна модель соціальної роботи; розвиток її положень у теоріях А. Адлера і К. Хорні.
9. Основні поняття теорії об'єктних відносин.
10. Теорія прив'язаності; типи прив'язаності та їх характеристики.
11. Біхевіористська модель соціальної роботи та використання її методів і технік фахівцями із соціальної роботи.
12. Теоретичні джерела розвитку когнітивної моделі соціальної роботи.
13. Раціонально-емотивна терапія А. Елліса.
14. Когнітивна терапія А. Бека.
15. Реальнісна терапія В. Глассера.
16. Клієнт-центрована терапія і консультування.
17. Психологія особистісних конструктів: ключові положення, діагностичний інструментарій і техніки консультування.
18. Загальна характеристика кризового втручання; особливості кризового консультування.
19. Сімейна терапія. Сім'я як об'єкт аналізу й терапевтичного впливу. Типи сімей.
20. Особливості й основні напрями сімейної терапії. Техніки сімейного консультування.
21. Соціально-педагогічна модель соціальної роботи.

2. Навчальна дисципліна № 2 «Система організації соціальних служб».

1. Нормативно-правове забезпечення системи соціальних послуг в Україні. Законодавча база за видами та напрямками державної соціальної допомоги.
2. Сучасний стан, чинники та особливості діяльності соціальних служб. Класифікація соціальних служб.

3. Державне регулювання та управління діяльністю соціальних спеціалізованих служб.

4. Розмежування та об'єднання повноважень центральних та місцевих органів влади (зокрема, ОТГ) щодо організації надання соціальних послуг в мережі соціальних служб.

5. Система надання соціальних послуг в спеціалізованих соціальних службах.

6. Служби соціально-профілактичної роботи: завдання, функції напрями.

7. Особливість і характеристика діяльності спеціалізованих формувань центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

8. Функціональне призначення та діяльність соціальних центрів та служб для молоді.

9. Організація соціальної підтримки сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

10. Організація соціальної роботи з безпритульними дітьми.

11. Форми державного влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

12. Проблеми гендерної рівності у сучасній світовій спільноті. Захист прав і свобод жінок в зарубіжних країнах та Україні.

13. Правовий аспект соціального захисту жінок. Організація роботи спеціалізованих служб у напрямі соціального захисту жінок.

14. Кризові центри соціально-психологічної допомоги певним категоріям населення.

15. Організація роботи спеціалізованих служб у напрямі соціальної допомоги людям похилого віку.

16. Організація роботи спеціалізованих служб у напрямі соціальної допомоги особам з функціональними обмеженнями.

17. Спеціалізовані служби соціального супроводу неповнолітніх та молоді, які перебувають у місцях позбавлення волі та тих, хто повернулися з місць позбавлення волі.

18. Форми роботи та технології соціальної роботи в діяльності соціальних служб.

19. Зміст і організація роботи інтегрованих соціальних служб. Інноваційні технології в роботі інтегрованих соціальних служб.

20. Розвиток мережі служб невідкладної психологічної допомоги військовослужбовцям, учасникам АТО/ООС, внутрішньо переміщеним особам.

3. Навчальна дисципліна № 3 «Соціальна політика».

1. Соціальна політика: поняття, сутність, об'єкт, мета та завдання соціальної політики.

2. Умови реалізації та основні пріоритети соціальної політики в Україні.

3. Суб'єкти соціальної політики та шляхи оптимізації їхньої діяльності.

4. Принципи реалізації соціальної політики.

5. Інструменти соціальної політики.

6. Складники соціальної політики.

7. Взаємозв'язок соціальної політики та соціальної роботи.
8. Соціальний захист в Україні: поняття та структура.
9. Моделі соціальної політики
10. Організаційно-правові форми та види соціального захисту.
11. Сучасний стан та реформування соціального захисту в Україні.
12. Соціальне страхування в Україні: поняття та напрями.
13. Види соціального страхування.
14. Соціальна допомога: поняття та сутність.
15. Види та форми соціальної допомоги в часи пандемії COVID-19.
16. Системи державної політики в Україні.
17. Державна допомога різним категоріям населення.
18. Програма житлових субсидій.
19. Державні соціальні гарантії в Україні: поняття та сутність.
20. Соціальні пільги в Україні: поняття, сутність, види.

4. Навчальна дисципліна № 4 «Історія соціальної роботи».

1. Праісторичні форми допомоги й взаємодопомоги в найдавніших спільнотах.
2. Соціальна підтримка в державах Стародавнього Сходу (Єгипет, Вавилон, Індія, Китай).
3. Організація соціальної допомоги в Стародавній Греції.
4. Соціальна допомога в Стародавньому Римі.
5. Соціальна турбота в традиціях древніх слов'ян.
6. Церква як носій благодійності й опіки період раннього та класичного середньовіччя.
7. Приватні та державні форми суспільної допомоги в середньовічній Європі.
8. Княже піклування та церковно-монастирська система благодійництва в Давньоруській державі.
9. Зміни в соціальному піклуванні країн Західної Європи (XIV – XVII ст.).
10. Особливості соціальної допомоги на українських землях у XVI – XVII ст.
11. Причини реформування системи соціальної допомоги в Європі та Америці у XVIII – першій половині XIX ст.
12. Влада в країнах Заходу як суб'єкт соціальної допомоги (XVIII – перша половина XIX ст.).
13. Церковне та світське благодійництво в Європі та Америці у XVIII – першій половині XIX ст.
14. Суспільне піклування на українських землях в умовах перебування в складі Російської та Австро-Угорської імперій (XVIII – перша половина XIX ст.).
15. Передумови створення перших професійних установ соціальної роботи (друга половина XIX – початок XX ст.).
16. Формування науково-практичних підходів до здійснення соціальної роботи (друга половина XIX – початок XX ст.).

17. Соціальне піклування в підросійській Україні та Галичині (друга половина XIX – початок XX ст.).
18. Розвиток методів соціальної роботи за кордоном (30-ті роки XX ст. – початок XXI ст.).
19. Радянська система соціального забезпечення населення (1918 – 1991 рр.).
20. Соціальна робота в Україні (90-ті роки XX – початок XXI ст.).

5. Навчальна дисципліна № 5 «Соціальний аудит та інспектування».

1. Історична еволюція теорії та практики соціального аудиту.
2. Місце соціального аудиту в системі соціально-економічних наук.
3. Предмет соціального аудиту, його об'єкт та цілі.
4. Особливості соціального аудиту: зарубіжний досвід.
5. Аудит системи управління людськими ресурсами.
6. Оцінка якості планування персоналу в організації.
7. Визначення поняття «технологія проведення соціального аудиту».
8. Процедура проведення соціального аудиту.
9. Особливості формування команди для проведення соціального аудиту.
10. Етичний кодекс соціального аудитора.
11. Методи збору інформації: кількісні та якісні методи.
12. Методи аналізу інформації.
13. Поняття «соціальне інспектування».
14. Складні життєві обставини як об'єктивна сукупність елементів середовища.
15. Механізм виявлення сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.
16. Модель оцінювання потреб клієнта.
17. Професійна компетентність фахівця із соціальної роботи та його здатність проаналізувати звернення й підготуватися до початкового оцінювання.
18. Характеристика діяльності головного державного соціального інспектора та державного соціального інспектора.
19. Нормативно-правові акти, на яких базується діяльність головного державного соціального інспектора та державного соціального інспектора.
20. Вимоги до головного державного соціального інспектора та державного соціального інспектора.

3. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До навчальної дисципліни № 1 «Теорія соціальної роботи».

1. Купенко О.В. Соціальна робота: від теорії до практики: навч. посіб.[Текст] / О.В. Купенко. – Суми: Сумський державний університет, 2019. – 192 с.
2. Лукашевич М.П. Соціальна робота: теорія і практика: підручник[Текст] /М.П. Лукашевич, Т.В. Семигіна. – Київ: Каравела, 2015. – 368 с.
3. Пейн М. Сучасна теорія соціальної роботи [Текст] /М.Пейн. – Київ:Вид-во Фонду НОУ ХАУ, 2000. – 456 с.
4. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота[Текст] / Т. Семигіна. – Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. – 275 с.
5. Теорії і методи соціальної роботи: Підручник для студентів вищих навчальних закладів[Текст]/ За ред Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. – Київ:Академвидав, 2005. – 328с.
6. Тюптя Л.Т. Соціальна робота: теорія і практика: навч. посіб.[Текст] / Л.Т. Тюптя, І.Б. Іванова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ: Знання, 2008. – 574 с.

До навчальної дисципліни № 2 «Система організації соціальних служб».

1. Закон України «Про соціальні послуги» № 2671-VIII від 17.01.2019 р.
2. Постанова КМУ «Деякі питання діяльності центрів соціальних служб» (від 1 червня 2020 р. № 479 {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 490 від 19.05.2021}).
3. Постанова КМУ «Типове положення про центр надання соціальних послуг» (від 03.03.2020 р. № 177).
4. Гордієнко Є. Нормативно-правове забезпечення соціального захистуучасників бойових дій[Текст] / Є. Гордієнко //Ефективність державного управління. – 2018. – Вип. 1 (54). – Ч. 1. – С.117 – 125.
5. Любецька М.М. Аналіз діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді щодо здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах[Текст] / М.М. Любецька //Державне управління. – 2019. – № 17. – С. 102 – 108.
6. Павліченко О.В. Проблеми соціального захисту жінок [Текст] / О.В. Павліченко //SocialLaw. – 2020. – № 4. – С. 50 – 53.
7. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота[Текст] / Т. Семигіна. – Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. – 275 с. URL: <https://www.researchgate.net>.

До навчальної дисципліни № 3 «Соціальна політика».

1. Бондаренко С. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку [Текст] / С. Бондаренко, Н.Бугас // Державне управління: удосконалення і розвиток. – 2021. – № 2.URL:http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/42.pdf.

2. Смагло О.В. Соціальна політика: реалії та перспективи [Текст] / О.В. Смагло. // Причорноморські економічні студії. – 2019. – № 38-2. – С. 70 – 73.

3. Універсальні допомоги на дітей: поняття політики та можливі рішення / ODI/UNICEF (2020). – 246с.

4. Чанишева Г. Соціальна політика: поняття, цілі та правове забезпечення [Текст] / Г.Чанишева // Трудове право. – 2020. – № 11. – С.80 – 85.

5. Шевчук П.І. Соціальна політика та соціальна безпека людини: Навч. посібник [Текст] / П.І. Шевчук. – Львів: ЛРІДУ УАДУ, 2003. – 178 с.

До навчальної дисципліни № 4 «Історія соціальної роботи».

1. Глазунов С.В. Нариси з історії соціальної роботи: Навчальне видання [Текст] / С.В. Глазунов. – Д.: РВВ ДНУ, 2015. – 116 с.

2. Історія соціальної роботи: навчальний посібник [Текст]/ уклад.: О.О.Кравченко, О.О. Матрос. – Умань: РВЦ «Візаві», 2017. – 117 с.

3. СемигінаТ. Сучасна соціальна робота[Текст] / Т. Семигіна. – Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. – 275 с.

4. Фурман А.В. Історія соціальної роботи: навчальний посібник [Текст]/А.В. Фурман, М.В. Підгурська. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 174 с.

До навчальної дисципліни № 5 «Соціальний аудит та інспектування».

1.Кримчак Л.Ю. Соціальний аудит та інспектування:навч. посіб. [Текст] / Л.Ю. Кримчак. – Дніпро: РВВ ДНУ, 2020. – 80 с.

2.Меркулова Н.В. Соціальний аудит, інспектування та консультування: навч. посібник[Текст]/ Н.В. Меркулова, Л.М. Федорова. – Мелітополь: Мелітопольський держ. пед. ун-т ім. Богдана Хмельницького, 2016. – 90 с.

3. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті:навч. посібник[Текст] /(О.В. Сметанко, І.С. Шарапова, В.О. Горбачьов, Н.В. Бурдюг, Г.С. Коваленко, О.С. Сорокіна); за ред. О.В. Сметанко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2017. – 456 с.

4. Рядська В.В. Аудит: навч. посібник [Текст] / В.В. Рядська, Я.В. Петраков. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 416 с.

5. Соціальний аудит та інспектування: навч. посібник [Текст] / МОН України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини ; [уклад. Г.В. Бондаренко] ; [рец. Н.М. Коляда, І.В. Албул]. – Умань: Жовтий О.О., 2016. – 144 с.

6.Шаповалова Т.В. Соціальний аудит та моніторинг і оцінка в управлінській діяльності: навч. посіб. [Текст] / Т.В. Шаповалова. – Київ: Друкарський двір Олега Федорова, 2020. – 152 с.

4. СТАНДАРТНА СТРУКТУРА ВАРІАНТУ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Кожний варіант Атестаційного екзамену містить 40 тестових завдань, які складається з:

Дисципліни 1. «Теорія соціальної роботи» – 100 завдань (чотири блоки по 25 завдань).

Дисципліни 2. «Система організації соціальних служб» – 100 завдань (чотири блоки по 25 завдань).

Дисципліни 3. «Соціальна політика» – 100 завдань (чотири блоки по 25 завдань)

Дисципліни 4. «Історія соціальної роботи» – 100 завдань (чотири блоки по 25 завдань).

Дисципліни 5. «Соціальний аудит та інспектування» – 100 завдань (чотири блоки по 25 завдань).

Загальна кількість тестових завдань, зміст яких стає відомим здобувачу лише при отриманні завдання, дорівнює 500 завданням.

Усі завдання складено у формі обрання однієї вірної відповіді з чотирьох запропонованих, проти якої здобувач має зробити відповідну позначку.

Розподіл завдань у кожному варіанті:

– за формою завдань:

№ з/п	Форма завдання	Кількість одиниць у варіанті
1.	Питання на обрання вірної відповіді	40

– за темами навчальних дисциплін:

№ з/п	Назва дисципліни	Кількість одиниць у варіанті
1.	Теорія соціальної роботи	8 завдань (по 2 з 4-х блоків: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4)
2.	Система організації соціальних служб	8 завдань (по 2 з 4-х блоків: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4)
3.	Соціальна політика	8 завдань (по 2 з 4-х блоків: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4)
4.	Історія соціальної роботи	8 завдань (по 2 з 4-х блоків: 4.1, 4.2, 4.3, 4.4)
5.	Соціальний аудит та інспектування	8 завдань (по 2 з 4-х блоків: 5.1, 5.2, 5.3, 5.4)
	Усього:	40

Оцінка за відповідь на кожне питання варіанту атестаційного екзамену може набувати одного з чотирьох значень:

максимального значення за питання 1-го блоку (1.1, 2.1, 3.1, 4.1, 5.1): 1 бал у випадку вірної відповіді на кожне з 2-х завдань блоку, усього: по 2 питання з кожної з 5 дисциплін (1-х блоків) дорівнює 10 питанням, які помножуються на 1 бал, що у сумі складає 10 балів;

максимального значення за питання 2-го блоку (1.2, 2.2, 3.2, 4.2, 5.2): 2 бали у випадку вірної відповіді на кожне з 2-х питань блоку, усього: по 2 питання з кожної з 5 дисциплін (2-х блоків) дорівнює 10 питанням, які помножуються на 2 бали, що у сумі складає 20 балів;

максимального значення за питання 3-го блоку (1.3, 2.3, 3.3, 4.3, 5.3): 3 бали у випадку вірної відповіді на кожне з 2-х питань блоку, усього: по 2 питання з кожної з 5 дисциплін (3-х блоків) дорівнює 10 питанням, які помножуються на 3 бали, що у сумі складає 30 балів;

максимального значення за питанням 4-го блоку (1.4, 2.4, 3.4, 4.4, 5.4): 4 бали у випадку вірної відповіді на кожне з 2-х питань блоку, усього: по 2 питання з кожної з 5 дисциплін (4-х блоків) дорівнює 10 питанням, які помножуються на 4 бали, що у сумі складає 40 балів;

тобто: максимальне значення: $10 + 20 + 30 + 40 = 100$ балів;

мінімального значення : 0 балів у випадку невірної відповіді на будь-яке завдання.

Розподіл максимальної кількості балів за відповіді на завдання різної форми наведений у таблиці:

№ з/п	Форма завдання	Назва дисципліни	Блок	Максимальна кількість балів, яку можна отримати за одне завдання	Максимальна кількість балів, яка може бути набрана за весь Атестаційний екзамен (кількість завдань x бали)
1	2	3	4	5	6
1.	Питання на обрання вірної відповіді	Теорія соціальної роботи	1.1.	1	2х 1 = 2
			1.2.	2	2х 2 = 4
			1.3.	3	2х 3 = 6
			1.4.	4	2 х 4 = 8
			Усього		20
2.		Система організації соціальних служб	2.1.	1	2х 1 = 2
			2.2.	2	2х 2 = 4
			2.3.	3	2х 3 = 6
			2.4.	4	2х 4 = 8
			Усього		20

1	2	3	4		5
3.	Питання на обрання вірної відповіді	Соціальна політика	3.1.	1	2 x 1 = 2
			3.2.	2	2x 2 = 4
			3.3.	3	2x 3 = 6
			3.4.	4	2x 4 = 8
			Усього		20
4.		Історія соціальної роботи	4.1.	1	2x 1 = 2
			4.2.	2	2x 2 = 4
			4.3.	3	2x 3 = 6
			4.4.	4	2x 4 = 8
			Усього		20
5.		Соціальний аудит та інспектування	5.1.	1	2x 1 = 2
			5.2.	2	2x 2 = 4
			5.3.	3	2 x 3 = 6
			5.4.	4	2x 4 = 8
			Усього		20
УСЬОГО			5 ОК x4 блоки x 2 питання з блоку = усього 40 питань		20x 5 = 100